

VIDES KONSULTATĪVĀ PADOME

biedrība „Baltijas Vides forums”, nodibinājums „Latvijas Dabas fonds”, nodibinājums „Vides Izglītības fonds”, nodibinājums „Pasaules Dabas fonds”, biedrība „Latvijas Ornitoloģijas biedrība”, biedrība „Vides fakti”, nodibinājums „Teiču dabas fonds”, biedrība „Vides aizsardzības klubs”, biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”, biedrība „Latvijas ezeri”, biedrība „Zaļā brīvība”, biedrība „Ekodizaina kompetences centrs”, biedrība „Vides vārds”, biedrība „Latvijas Zaļā kustība”, biedrība „Latvijas Botāniķu biedrība”, biedrība „Latvijas Biškopības biedrība”, biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”, biedrība „Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija”, biedrība „homoecos:”, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”.

Rīga, Peldu iela 26/28, LV-1494,

02.06.2017.

Nr. 1-15

Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministram
Kasparam Gerhardam

Godājamais ministra kungs,

Drīzumā (19. jūnijā) Vides padomē Jūs balsosiet par Saistību pārdales Regulas (ESD - *Effort sharing decision*) projektu. Šis regulējums aptver tādus sektorus kā ceļu transports, lauksaimniecība, mājoklis un atkritumi, kas kopā veido gandrīz 60% no kopējām ES CO₂ emisijām.

Pašreizējie ES energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu mērķi nenodrošinās Parīzes nolīguma īstenošanu klimata pārmaiņu ierobežošanā. Lai to sasniegtu, emisiju samazināšana ir jāuzsāk iespējami drīz un it īpaši sektoros, kur līdz šim emisiju samazinājums nav vērojams - lauksaimniecības un transporta sektorā. Turklāt visu dalībvalstu, arī Latvijas, kopējām emisijām pēc 2020. gada būtu jāsamazinās. Līdz ar to Saistību pārdales regula ir svarīga arī Latvijai un tajā iekļautie tautsaimniecības sektori ir ļoti būtiski emisiju avoti (skat. tabulu).

Tabula. CO₂ emisijas Latvijā, % no kopējām nacionālajām emisijām

Transports	Mazā rūpniecība	Atkritumi	Mājoklis	Lauksaimniecība
33,8%	11,9%	9,1%	14,7%	30,6%

Saistību pārdales lēmums noteiks oglekļa mazietilpīgas attīstības ceļu Eiropas ekonomikā nākamajām desmitgadēm. Tam būs svarīga loma, lai nodrošinātu Parīzes klimata nolīgumā minēto ES saistību izpildi, kā arī veicinātu gaisa kvalitātes uzlabošanu, samazinātu enerģijas nabadzību un radītu miljoniem jaunu darba vietu visā Eiropā.

Šo iemeslu dēļ ir svarīgi, lai ES Klimata Politika ir mērķtiecīga un ilgtermiņā vērsta. Diemžēl šoreiz tā nav. Eiropas Komisijas ierosinājums uzstāda pārāk zemu mērķi 2030. gadam. Bez tam tas uzstāda pārāk augstu atskaites punktu un rada vairākas nepilnības. Pieņemot šo regulējumu Eiropas Komisijas piedāvātajā redakcijā, tiktu iedragāta regulas efektivitāte, liekot uz spēles ES klimata politikas virzību un zaudējot investīciju iespējas un miljoniem jaunu darba vietu.

Šis ir svarīgs regulējums, kas var būtiski samazināt Eiropas un arī Latvijas SEG emisijas. Līdz ar to būtiski ir pārliecināties, ka trūkumi tiek novērsti. Tāpēc aicinām Jūs:

- **Atbalstīt ambiciozākus ES klimata mērķus 2030. gadam.** Lai nodrošinātu Parīzes nolīguma saistību izpildi, ES līdz 2050. gadam siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas ir jāsamazina par 95%, bet līdz 2030. gadam emisiju samazinājumam ir jābūt vismaz 47% robežās.
- **Atbalstīt priekšlikumu par sākuma punktu ne-ETS darbību mērķu trajektorijas aprēķinam noteikt patiesās emisijas.** Sagaidāms, ka lielākā daļa dalībvalstu pārsniegs 2020. gada ESD noteiktos mērķus, bet daudzām no tām šie mērķi ir bijuši ļoti zemi. Ierosinām uzstādīt samazinošu lineāru emisiju trajektoriju, sākot no 2017. gada, nevis 2020. gada, emisiju līmeņus, samazinot oglekļa budžetu par vairāk nekā 500Mt CO_{2e}, salīdzinot ar EK ierosinājumu.
- **Samazināt kompensācijas mehānismus** un neļaut valstīm pārnest emisiju ietaupījumus no mežsaimniecības un emisiju tirdzniecības sistēmas. Nenovēršot šīs nepilnības, ES var rasties 380 Mt lieku emisiju, tādējādi iedragājot klimata politiku ne-ETS sektoros. Lai mēs izpildītu ES un Parīzes klimata saistības, nepieciešams gan ESD samazinājums, gan oglekļa piesaiste LULUCF sektoros – nevis viens vai otrs.
- **Iestāties par labu pārvaldību**, paredzot ikgadēju atskaitīšanos par mērķu izpildi un finansiālu atbildību tām valstīm, kas nespēj savas saistības pildīt, kā arī paredzēt klauzulu, kas atļauj laika gaitā mērķus paaugstināt.

Eiropas Parlaments jau ir sniedzis viedokli par šo failu, galvenokārt iekļaujot ieteikumus, kas uzlabo EK ierosinājumu, samazinot trūkumus un uzlabojot dažus nodrošinājumus. Tagad ir Vides padomes kārtā nodrošināt atbalstu Parīzes mērķu sasniegšanai. Lielākas ambīcijas palīdzēs samazināt ne tikai mūsu ietekmi uz klimatu un apkārtējo vidi, bet arī mazinās enerģijas nabadzību un veicinās inovācijas un radīt jaunas darba vietas.

Ja rodas kādi papildus jautājumi, centīsimies atbildēt un palīdzēt.

Ar cieņu
Viesturs Ķerus
Vides konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

vkp@varam.gov.lv

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU